

“Türk-Orthopod” mail grubuna 13 yıllık periyotta gönderilen mesajların detaylı analizi

Özkan KÖSE¹, Selahattin ÖZYÜREK², Fatih DUYGUN¹, Ferhat GÜLER¹, Adil TURAN¹, Mehmet ARAZİ³

¹Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Antalya

²Aksaz Asker Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Muğla

³Özel Farabi Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Konya

Amaç: Bu çalışmanın amacı 2000–2013 yılları arasında Türk-Orthopod mail grubuna gönderilen mesajların içeriğini analiz etmektir.

Çalışma planı: Türk-Orthopod mail grubuna gönderilen bütün mesajlar, mail grubunun aktif üyesi olan 4 ortopedist tarafından mesajın içeriğine göre 11 grupta dökümanite ve tekrar kategorize edildi.

Bulgular: 15699 mesajın tamamı incelendi ve çalışmaya dahil edildi. Ortalama günlük mesaj sayısı 2000 yılında 0.98 iken, 2013 yılında günlük mesaj sayısı 7.23'e ulaşmıştır. En sık mesaj tipi ulusal ve/veya uluslararası kongre, konferans, sempozyum, toplantı ve paneller hakkındaki duyurulardır (%37.5). En sık 2. mesaj tipi taziye mesajlarıdır (%11.7). Vaka tartışması ve akademik tartışmalar sırasıyla %6.3 ve %4.5'ini kapsamaktadır.

Çıkarımlar: Türk-Orthopod mail grubu Türk Ortopedistleri arasında iletişimi sağlayan güçlü bir sosyal medya platformudur ve esasen dergi gibi hizmet verir. Bununla birlikte bilimsel olgu tartışmaları ve diğer profesyonel konular mesajların küçük bir kısmını oluşturur.

Anahtar sözcükler: İnternet; mail grubu; mesaj; ortopedi; travmatoloji; Türk-Orthopod.

Geniş kitlelere ulaşabilmek için bir forum, profesyonel bilgi paylaşımı için mesleki bir gerekliliktir ve bu klasik olarak bilimsel toplantı ve dergiler yoluyla yapılmaktadır. Diğer yandan 2 dekattan fazla zamandır internet tüm dünyada ortopedistler de dahil olmak üzere sağlık çalışanları arasında iletişim, bilgi paylaşımı ve tecrübe aktarımının vazgeçilmez bir parçası olmuştur. [1–4] Facebook ve Twitter gibi sosyal medya ağı, blogging sayfaları, online tartışma gruplarından oluşan katılımcı internet sosyal medya olarak bilinir. [5–7] E-grup olarak bilinen elektronik mail grubu internet kullanıcıları arasında iletişim kanalı olarak en sık kullanılan araçtır,

çünkü hızlı, ucuz, kolay erişilebilir ve bilgi değişiminde etkili bir mekanizmadır. Mail grubunun üyeleri kendi düşüncelerini ifade edebilir ve herhangi bir konuda geniş kitlelere karşı serbestçe tartışabilirler ve tüm mesaj ve tartışmaları e-mail kutusundan sadece okuyarak takip edebilirler. [8–10]

Açıkçası bu mail grupları sağlık çalışanları için önemli ve paylaşımcı bir medya hizmeti sunmaktadır. Dünyadaki bu gelişmelere paralel olarak Mart 2000'de Türkçe konuşan Ortopedist ve Travma cerrahları arasında bağlantıyı kurmak ve yüksek kalitede akademik ortam sağlamak için önderliğini bizden birinin üstlendiği (M.A) Türk-

Yazışma adresi: Dr. Selahattin Özyürek, Aksaz Askeri Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Muğla.

Tel: +90 252 - 421 01 61 e-posta: fsozyurek@yahoo.com

Başvuru tarihi: 09.04.2014 **Kabul tarihi:** 15.11.2014

©2015 Türk Ortopedi ve Travmatoloji Derneği

Bu yazının çevrimiçi İngilizce versiyonu

www.aott.org.tr adresinde

doi: 10.3944/AOTT.2015.14.0135

Karekod (Quick Response Code)

Orthopod olarak adlandırılan bir mail grubu oluşturuldu.^[11,12] Şu an, Türk-Orthopod 2000'den fazla üyeye sahip ve şu ana kadar 15000'den fazla mesaj gönderilmiştir. Bu çalışmanın amacı 2000–2013 yılları arasında Türk-Orthopod mail grubuna yollanan mesaj sayısı ve içeriği analiz etmek ve mail grubunun aktivitesini tanımlamaktır. Bu çalışma Türk-Orthopodun şu ana kadar nasıl kullanıldığını geniş bir açıda gösterebilir ve gelecekte nasıl daha etkili kullanacağımız konusunda bir fikir verebilir.

Gereç ve yöntem

Mart 2000–Aralık 2013 yılları arasında Türk-Orthopod mail grubuna yollanan tüm mesajlar çalışmaya dahil edildi. Mesajlar 11 grupta dökümanite ve kategorize edildi. Mesaj kategorileri ve tanımlamalar Tablo 1'de sunuldu. Mesaj kategorizasyonu mail grubunun aktif üyesi olan 4 ortopedist tarafından yapıldı. Değerlendirmeler arasındaki farklılıkları en aza indirmek ve kategorileri standardize etmek için tanımlamalar sıkı bir şekilde takip edildi. Buna ek olarak mesaj kategorisinde herhangi bir şüphe olduğunda boş bırakıldı ve bu kutudaki mesaj bir ortak görüş oluşana kadar tüm otörler tarafından tartışıldı. Üyelerin sayısı, her yıl yeni üyelerin sayısı ve postalanan mesajların sayısına Türk-Orthopod mail grubunun web sayfası yoluyla ulaşıldı.

Sürekli değişkenler, ortalama ve standart sapma ile, sınıflanmış değişkenler yüzde ve sıklık dağılımı ile ifade edildi. Zamanla farklı değişkenlerdeki değişiklikler grafikte sunuldu. Bu tanımlayıcı çalışmada istatistiksel analiz sunulmadı.

Bulgular

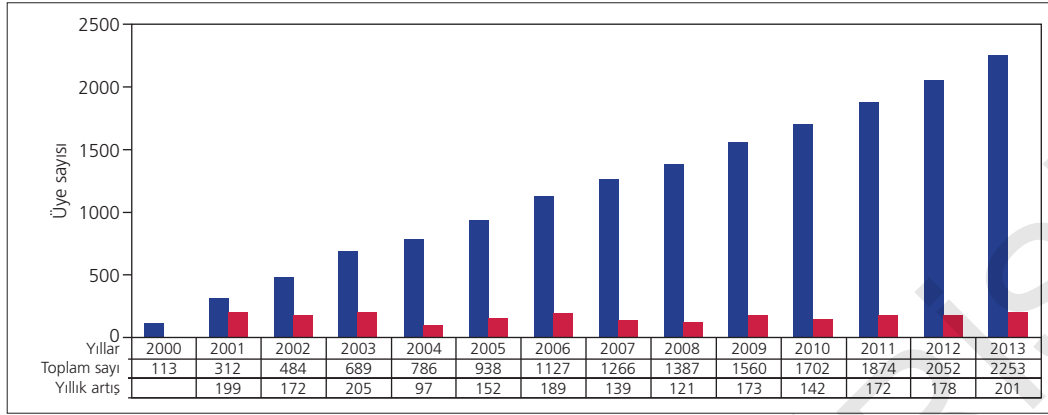
31 Aralık 2013 verilerine göre, Türk-Orthopod 2253 üyeye sahiptir. 2000 yılının sonunda sadece 113 üye vardı. Bununla birlikte 2013 yılının sonunda toplam üye sayısı 2253'e ulaştı. Yıllarına göre üye sayısındaki değişim Şekil 1'de gösterildi. Her yıl ortalama 164.6 (97–205) üye mail grubuna katıldı. Mart 2000 ve Aralık 2013 yılları arasında toplam 15742 mesaj gönderildi. 43 mesaj uygun olmayan içerik nedeniyle grup moderatörü tarafından silindi. Bu yüzden toplam 15699 mesaj incelendi ve çalışmaya dahil edildi. Ortalama günlük mesaj sayısı 2000 yılı boyunca 0.98 mesaj/gün idi. 2013 yılında bu sayı günde 7.23 mesaj/güne çıktı. Mesaj sayısı yıllar boyunca olağanüstü düzeyde artış gösterdi (Şekil 2). En sık mesaj tipi sırasıyla duyurular (%37.5), taziye mesajları (%11.7), mesleki sorunlar (%11.3), sosyal paylaşımlar (%9.1), vaka tartışmaları (%6.3), teşekkür (%5.8), spam ve virüsler (%5.3), akademik tartışmalar (%4.5), kategorize edilemeyen mesajlar (%4.2), tebrikler (%2.6) ve siyasi konulardı (%1.4). Mesaj kategorilerinin dağılımı Tablo 2'de sunuldu.

Tartışma

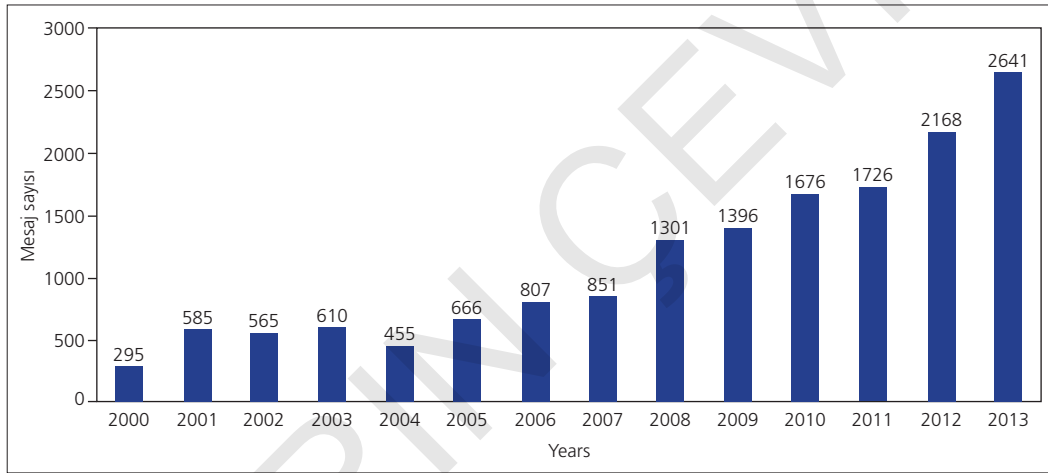
Bu çalışmada 13 yıl boyunca Türk-Orthopod mail grubunun aktivitesini ve tartışmaların içeriğini anlamaya çalıştık. Çalışmanın sonucu gönderilen mail sayısına göre mail grubunun aktivitesinin yıllar boyunca olağanüstü arttığını gösterdi. Mesaj sayısındaki artışın nedeni, yıllar boyu üye sayısının artması ve ortopedik çevrelerce yürütülen akademik aktivitelerin artışı olabi-

Tablo 1. Mesaj kategorileri ve tanımlamaları.

Sayı	Kategori	Tanımlama
1	Duyurular	Ulusal ve/veya uluslararası kongre, konferans, sempozyum, toplantılar, paneller, kurs, sınavlar vb. ilgili tüm duyurular
2	Olgu tartışmaları	Sunulan olgu hakkında teşhis, teşhis süreci, yönetim, tedavi, cerrahi yaklaşım ve takibi ile ilgili olarak tartışma
3	Akademik tartışmalar	Gelişmekte olan bir teknik, kanıta dayalı yeni bulgular, popüler bilim, dergi makaleleri üzerine tartışma vb.
4	Mesleki konular	Mesleki ve kişisel haklar, mediko-legal tartışmalar, hastane yönetimi, yasal düzenlemeler ve /veya ayarlamalar
5	Tebrik	Milli ve dini bayramlarda, yılbaşında ve özel günlerde tebriklesme
6	Teşekkür	Tebrik iletileri; belirli bir üye, kurum veya bir dernege onların başarı, yardım ya da destekleri nedeniyle gönderilen teşekkür iletileri
7	Politik konular	Güncel siyaset ve siyasi konular ve mesajlar
8	Taziye mesajları	Ölüm, hastalık veya kazadan sıkıntı yaşayan belirli bir üye için sempati ileten mesajlar
9	Sosyal paylaşım	Emeklilik töreni, kişisel görüş ve tıbbi olmayan sorunları ifade etme gibi paramedikal veya tıbbi olmayan duyurular
10	Kategorize edilemeyen mesajlar	Yukarıdaki mesaj kategorilerinin hiçbirinde yer almayan herhangi bir mesaj
11	Spam ve virüsler	İstenmeyen toplu iletiler, boş mesajlar, reklam mesajları ve virüsler

Şekil 1. Üyelerin sayısı ve yıllık üyelik artışı. [Bu şekil, derginin www.aott.org.tr adresindeki çevrimiçi versiyonunda renkli görülebilir.]

Şekil 2. Yıllar içinde mesajların sayısı. [Bu şekil, derginin www.aott.org.tr adresindeki çevrimiçi versiyonunda renkli görülebilir.]

lır. Dolayısıyla en sık mesaj tipi tüm mesajların hemen hemen 1/3'ünü içeren duyurulardır. Bu mesajlar ulusal

ve/veya uluslararası kongre, konferans, sempozyum, toplantı, panel ve kursları içerir. Akademik aktiviteler

Tablo 2. Yıllar içinde mesajların sayısı.

Mesaj kategorisi	Mesaj sayısı (n)	Yüzde (%)
Duyurular	5904	37.5
Taziye mesajları	1849	11.7
Mesleki konular	1786	11.3
Sosyal paylaşım	1428	9.1
Olgu tartışmaları	984	6.3
Teşekkür	906	5.8
Spam ve virusler	841	5.3
Akademik tartışmalar	704	4.5
Kategorize edilemeyen mesajlar	654	4.2
Tebrik	417	2.6
Politik olgular	226	1.4
Silinmiş	43	0.3
Toplam	15742	100

hakkındaki duyuruların tekrarlanması, bu tip mesajların artışının diğer sebebi olabilir. İkinci en sık mesaj tipi (%11.7) yakınlarını kaybettiği için üzülen üyelerin duygularını paylaşmak için yayınlanan taziyeye mesajlarıydı. Türk-Ortopod mesleki ve akademik bir forum olmasına rağmen, bu bulgu bir sosyal medya aracı olarak da kullanıldığını göstermektedir. Bizim bilgilerimiz doğrultusunda tüm dünyadaki diğer mail gruplarında taziyeye mesajları bulunmamaktadır. Bizim toplumumuzda özel sosyokültürel özellikler bizim mail grubumuz ve diğer uluslararası örnekler arasındaki farklılığı oluşturur. Bizim çalışmamızın diğer bir ilginç bulgusu mail grubunun çok önemli ve ana amacı olan olgu tartışması ve akademik tartışmaların (bilimsel tartışma) her ikisinin de çok az sıklıkta olması idi (%10.8). 2003 yılında Türk-Ortopod üyeleri ile yapılan bir ankette Arazi ve arkadaşları, olgu sunumları ile ilgili mesajların (%60.9) ve bilimsel duyuruların (%27.6) katılımcılar tarafından en fazla dikkat ve ilgi çektiklerini rapor etmişlerdir.^[13] Bununla birlikte biz çalışmamızda gönderilen mesajların sadece %6.3'ünün olgu tartışması içerdiğini bulduk. Diğer mail gruplarıyla karşılaştırıldığında Türk-Ortopod'da akademik tartışmaların yüzdesi belirgin ölçüde düşük olarak değerlendirilmektedir. Rodriguez-Recio ve arkadaşları İspanyolca konuşan mail grubu Radiologia'nın içeriğini incelediler ve mesajların %71'inin bilimsel bilgilendirme, akademik tartışma ve kliniksel olgu tartışması olduğunu yayınladılar.^[9] Morken ve arkadaşları Norveççe konuşan sağlık meslek mail grubunun 1997 ve 2006 yılları arasındaki aktivitelerini araştırdı. Bu çalışmada mesajların %54.3'ü doğrudan sağlık işi ile ilgiliydi.^[14] Olgu tartışması bilimin ve deneyimin paylaşılmasında gerçekten iyi bir şanstır. Gelecekte, ümidimiz medikal eğitimimizin desteklenmesi için Türk-Ortopod'da daha fazla vakanın sunulması ve tartışılmasıdır. Türk-Ortopodda olgu tartışmalarının sayısını artırmak için bizim camiamızdaki iyi tanınmış profesörlerin kendi olgularını ve hatta kendi komplikasyonlarını sunmaları gerekir. Bu, diğer daha az tecrübeli genç üyeleri cesaretlendirecek ve onların tartışmalara katılma isteğini arttıracaktır.

Bazı otörler mail grubu yoluyla yayılmış bilgilerin yetersiz ve kusurlu olabileceğini ileri sürmektedir. Klinik kararlar sadece bu postalara dayandırılmamalıdır, çünkü bunlar hakemli yayınların aksine temel kalite standartları sağlamak için bazı kurallara tabi değildir. Bu postalar kanıta dayalı tıp açısından level V (uzman görüşü) olarak kabul edilebilir.^[15,16] Gilas ve ark. Surginet (genel cerrahinin en büyük uluslararası e-posta listesinde biri) üzerine 489 abone ile bir anket çalışması gerçekleştirdiler ve tıbbi posta grubunun hakemli dergi, ders kitapları

veya tıbbi toplantılar gibi ne tasarlanabileceğini ne de onlara meydan okuyabileceğini belirttiler.^[4]

Ortalama mesaj sayısı 2013 yılında 7.23 mesaj/gün'e ulaştı. Bu mesajların fazlalığı onları temizlemek ve okumak için hatırı sayılır bir zaman kaybına neden olabilir. Moderasyon bu problemin üstesinden gelmek için bir çözüm olabilir. Moderatör uygunsuz yazışma ve ilgisiz mesajları mail grubunda "noise" olarak belirterek caydırıcı olabilir. Bununla birlikte bu çözüm bazı dezavantaj ve problemlere neden olabilir. Bir bilimsel forum demokratik olmalı ve tüm üyeler kendi fikirlerini serbestçe ifade etmek için aynı hakka sahip olmalıdır. Diğer bir deyişle, bölüm başkanı veya asistanın mesaj gönderimi ve üyeler tarafından okunması için fırsat eşitliği olmalıdır. İkinci olarak moderasyon bir tartışmaya tüm üyelerin aktif katılımını kısıtlayabilir. Bizim görüşümüz fazla mesaj trafiği için en iyi çözümmail grubuna mail göndermek için belli kurallar ve prensipler koymak gerekir. Bu kurallar düzenli olarak üyelere hatırlatılmalı ve herhangi bir üye bu kurallara uymazsa uyarılmalı veya yasaklanmalıdır. Mesajları tararken, hasta ve endüstriyel tanıtıcılar gibi tıp dışı aboneler tarafından gönderilmiş mesajlarla karşılaştık. Biz üyelik uygunluğu için ve gruba katılım için kesin kurallar olması gerektiğine inanıyoruz. Bu grup halka kapalı olmalı ve sadece ortopedistler gruba üye olmalıdır. Medikolegal ve etik problemlerden kaçınmak için bu özellikler çok önemlidir.

Bu çalışmanın güçlü ve sınırlı yanları bulunmaktadır. Mesajların kategorizasyonu dört bağımsız yazar tarafından yapıldı. Her bir yazar arasında bazı farklılıklar olabilir. Tüm değerlendirmeleri standardize etmeye çalışmamıza rağmen kategorizasyon sürecinin güvenilirliği hala bir limitasyondur. Birkaç mesajın örnekleme yapma yerine bütün mesajlar incelendi. Biz çoğunlukla kantitatif verileri kullandık. Bununla birlikte içeriğin kalitesi (mesajların ne hakkında olduğu hariç) ve tartışmaların faydalılığı için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Türk-Ortopod Türkiye'de bir topluluğun ya da yasal birliğin resmi olmayan bir mail grubu olmasına rağmen, Türkçe konuşan ortopedistlerin en büyük mail grubudur. Türk-Ortopod 13 yıl boyunca akademik toplantılar, panel ve kongreler hakkında grup üyelerinin iletişimini sağlayan sosyal medya aracı olarak görev yapmıştır. Bununla birlikte bilimsel tartışma mesajların çok az bir kısmını içermektedir. Hem grup üyeleri hem moderatörler gereksiz mesajları minimize etmek için çaba göstermelidirler. Böylece Türk-Ortopod daha etkili ve daha güçlü bir sosyal medya ve akademik tartışma platformu olarak kullanılabilir.

Çıkar örtüşmesi: Çıkar örtüşmesi bulunmadığı belirtilmiştir.

Kaynaklar

1. Arazi M. İnternette ortopedi ve travmatoloji ile ilgili hizmetler. *Artroplastisi Artroskopisi Dergisi* 2000;11:114-5.
2. Oliver CW. Trauma and orthopaedic surgery on the Internet. *J Bone Joint Surg Br* 1999;81:3-6.
3. McLauchlan GJ, Cadogan M, Oliver CW. Assessment of an electronic mailing list for orthopaedic and trauma surgery. *J R Coll Surg Edinb* 1999;44:36-9.
4. Gilas T, Schein M, Frykberg E. A surgical Internet discussion list (Surginet): a novel venue for international communication among surgeons. *Arch Surg* 1998;133:1126-30.
5. <https://tr-tr.facebook.com/>
6. <https://twitter.com/>
7. Franko OI. Twitter as a communication tool for orthopedic surgery. *Orthopedics* 2011;34:873-6.
8. Ndukwe AU, Eaton C, Oliver CW. The Mailbase hand surgery electronic mailing list. *J Hand Surg Br* 1999;24:145-7.
9. Rodriguez-Recio FJ, Sendra-Portero F. Analysis of the Spanish-speaking mailing list "Radiologia". *Eur J Radiol* 2007;63:136-43.
10. Hernández-Borges AA, Pareras LG, Jiménez A. Comparative analysis of pediatric mailing lists on the Internet. *Pediatrics* 1997;100:8.
11. Arazi M, Kapıcıoğlu IS. Orthopaedic and trauma surgery resources on the Internet: Internet using profile of the Turkish orthopaedic surgeons and the turk_orthopod electronic mailing list. *Acta Orthop Traumatol Turc* 2000;34:208-16.
12. https://groups.yahoo.com/neo/groups/TURK_ORTHOPOD/info.
13. Arazi M, Yaman H, Heybeli N. A survey study on "Turk-Orthopod", a Turkish electronic discussion group in orthopedics and traumatology. [Article in Turkish] *Acta Orthop Traumatol Turc* 2004;38:277-81.
14. Morken T, Bull N, Moen BE. The activity on a Norwegian Occupational Health mailing list 1997-2006. *Occup Med (Lond)* 2009;59:56-8.
15. Hernández-Borges AA, Macías-Cervi P, Gaspar-Guardado MA, Torres-Alvarez de Arcaya ML, Ruiz-Rabaza A, Ormazábal-Ramos C. Assessing the relative quality of anesthesiology and critical care medicine Internet mailing lists. *Anesth Analg* 1999;89:520-5.
16. Watson DA. Ozbug: an email mailing list for physicians that works. *Intern Med J* 2003;33:532-4.